

Algoritma ve Programlamaya Giriş Dersi

3. Hafta (2. Hafta Konusuna Ek Sunum)

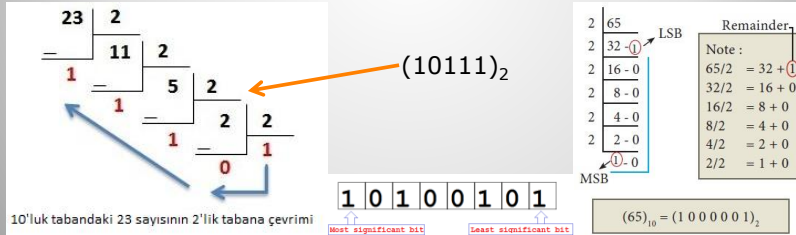
Karşılaştırma (Karar) İşlemleri
Mantıksal (Lojik) İşlemler

Karşılaştırma (Karar) İşlemleri

- Karşılaştırma işlemleri, **sayısal** veya **alfasayısal** verilere uygulanabilir.
- Sayısal verilerde büyüklük-küçüklük-eşitlik önemliyken; alfasayısal (sayısal olmayan) verilerde ise karakterin **ASCII** tablosundaki önceliği önemlidir.
- Örneğin 'A' karakterinin ASCII kod tablosundaki karşılığı 65 iken; 'B' karakterinin 66, 'a'=97, 'c'=99 değerine sahiptir.
- ASCII tablosuna göre harflerin büyük ve küçük halleri arasında sabit olarak 32 karakter farkı vardır.
- Karşılaştırma işlemlerinde 'A' harfinin ASCII karşılığı olan 65 tamsayısının ikilik tabandaki değeri (01000001) işleme alınır.
- Eğer iki kelime karşılaştırılacak olursa; ilk karakterlere bakılır, aynı ise ikinci karakterler, ikinci karakterler de eşit ise üçüncü karakterler şeklinde ilk farklı karakter gelene dek devam eder.
- Nihai olarak sözlüklerde olduğu gibi bir sıralama elde edilir.

Programlamada Kullanılan İşlemler

- **Bit Nedir?** Bilgisayar bellek sistemindeki en küçük bellek birimidir.
- Bit verisi yalnızca 0 ve 1 rakamlarından oluşan, 8 haneli sayı kümesi halinde anlamlı bir karakter oluşturan veridir.
- 8 Bit = 1 Bayt veri alanı yapar. 8 bit, bir harf veya karakteri ifade etmektedir. (Başka bir deyişle, bir harf veya karakter 1 bayt yer kaplar.)
- Örneğin; A harfi bit olarak **01000001** şeklinde yazılmaktadır. Bu rakamlar işlemci tarafından A harfi olarak okunur. (En başa kırmızı renkte yazılan 0 değeri, grubu 8 bite tamamlamak içindir)

Bit-Byte Kavramı

SUBÜ - Sakarya MYO

3

Bilgisayar Programcılığı

- Aşağıda örnek bir karşılaştırma tablosu yer almaktadır.

1. Karakter	2. Karakter	1. Karakterin ASCII Kodu	2. Karakterin ASCII Kodu	DURUM
A	B	65	66	1. Karakter önde
d	Y	100	89	2. Karakter önde
;	+	59	43	2. Karakter önde
#	&	35	38	1. Karakter önde
ESC	Space	27	32	1. Karakter önde
Q	@	81	64	2. Karakter önde
{	Delete	123	127	1. Karakter önde

Alfasayısal Karakter Karşılaştırması

SUBÜ - Sakarya MYO

4

Bilgisayar Programcılığı

• Mantıksal (Lojik) İşlemler

- *Mantıksal İşlem Operatörleri* olan VE-VEYA-DEĞİL (&& - || - !) operatörleri; karar ifadesi, matematiksel işlem ve karşılaştırma işlemlerinde birden fazla koşulu birleştirme amacıyla kullanılırlar.

Mantıksal İşlem	Komut İfadesi	Matematiksel Karşılığı
VE	&&	.
VEYA		+
DEĞİL	!	'

İşlem Öncelik Sırası	İşlem	Komut
1	Parantez içi işlemler	(...)
2	DEĞİL	NOT
3	VE	AND
4	VEYA	OR

Sonuç	Rakam	Bilgisayar Dili	Lamba	Anahtar	Gerilim
Doğru	1	True	Yanar	Kapalı	Var
Yanlış	0	False	Yanmaz	Açık	Yok

Programlamada Kullanılan İşlemler

SUBÜ - Sakarya MYO

5

Bilgisayar Programcılığı

- Mantıksal işlemlerde '**n**' tane koşul/değişken varsa '**2ⁿ**' tane durum oluşur.
- Mantıksal operatörler, hem koşullar arasında hem de ikilik tabandaki değerlerin bitleri arasında uygulanabilmektedir.
- **SORU:** Kullanıcı **Adı-Şifre** girişinde kaç farklı durum oluşur?
- **CEVAP: 4 farklı durum oluşur.**

Mantıksal İşlemlerde Bazı Özellikler (A, B, C değerleri 0 veya 1 olduğu düşünülürse)	
$A+0=A$	$A.0=0$
$A+A'=1$	$A.A'=0$
$A+A=A$	$A.A=A$
$A+1=1$	$A.1=A$
$A+B=B+A$	$A.B=B.A$
$A+(B+C)=(A+B)+C$	$A.(B.C)=(A.B).C$
$A.(B+C)=A.B+A.C$	$A+B.C=(A+B).(A+C)$
$(A+B)'=A'.B'$	$(A.B)'=A'+B'$
$A+A.B=A$	$A.(A+B)=A$
$(A')'=A$	

Mantıksal (Lojik) İşlemler

SUBÜ - Sakarya MYO

6

Bilgisayar Programcılığı

- **ÖRNEK-1:** Bir işerinde çalışanlardan yaşı 30 üzerinde olup asgari ücret alanları tespit eden sorgu...(2020 verileri)

- EĞER Yaş>30 **VE** Maaş=Asgari Ücret

Yaş	Maaş	1. Koşul	2. Koşul	Sonuç
28	2.324,70	0	1	0
35	3.010,90	1	0	0
19	2.324,70	0	1	0
32	2.324,70	1	1	1

- **ÖRNEK-2:** Algoritma dersinden en az 50 ve Matematik dersi ile Donanım derslerinden herhangi birinden en az 40 alanları tespit eden sorgu...
- EĞER Algoritma >= 50 **VE** (Matematik >= 40 **VEYA** Donanım >= 40)
- Burada 2^n kuralından; $2^3=8$ farklı durum oluşur.

Algoritma	Matematik	Donanım	A	B	C	B+C	A.(B+C)	Sonuç
50	50	50	1	1	1	1	1	True
40	60	70	0	1	1	1	0	False
55	30	59	1	0	1	1	1	True

Mantıksal (Lojik) İşlemler

SUBÜ - Sakarya MYO

7

Bilgisayar Programcılığı

- Mantıksal operatörler; koşulları birbirine bağlamanın yanı sıra aritmetik işlemlerde de ikilik tabandaki sayıların bitleri arasında doğruluk koşullarını test ederler.
- **ÖRNEK-3:** a=76, b=63 değerleri için; c=a.b, d=a+b, e=a' mantıksal işlem sonuçlarını hesaplayınız.
- **ÇÖZÜM:** Önce a ve b sayılarının ikilik taban karşılıkları tespit edilmeli daha sonra karşılıklı bitlere aradaki mantıksal işlem uygulanmalıdır.

a= 01001100   b=00111111

(Yöntem 3 Nolu Sayfada)

Değişken	128	64	32	16	8	4	2	1	Sonuç
a	0	1	0	0	1	1	0	0	76
b	0	0	1	1	1	1	1	1	63
c	0	0	0	0	1	1	0	0	12
d	0	1	1	1	1	1	1	1	127
e	1	0	1	1	0	0	1	1	-77

- e=a' işleminde 51-128=-77 (a'nın 128'e karşılık ilk sıradaki biti (MSB) 1 ise sayı negatif; 0 ise pozitif olur. 128 değeri negatif olarak toplamaya katılır)

- **İkilik** sayı sisteminden **Onluk** sayı sistemine dönüşüm ➡

Mantıksal (Lojik) İşlemler

SUBÜ - Sakarya MYO

8

Bilgisayar Programcılığı

ASCII control characters			ASCII printable characters			Extended ASCII characters		
00	NULL	(Null character)	32	space	64	@	96	`
01	SOH	(Start of Header)	33	!	65	A	97	a
02	STX	(Start of Text)	34	"	66	B	98	b
03	ETX	(End of Text)	35	#	67	C	99	c
04	EOT	(End of Trans.)	36	\$	68	D	100	d
05	ENQ	(Enquiry)	37	%	69	E	101	e
06	ACK	(Acknowledgement)	38	&	70	F	102	f
07	BEL	(Bell)	39	'	71	G	103	g
08	BS	(Backspace)	40	(	72	H	104	h
09	HT	(Horizontal Tab)	41	)	73	I	105	i
10	LF	(Line feed)	42	*	74	J	106	j
11	VT	(Vertical Tab)	43	+	75	K	107	k
12	FF	(Form feed)	44	,	76	L	108	l
13	CR	(Carriage return)	45	-	77	M	109	m
14	SO	(Shift Out)	46	.	78	N	110	n
15	SI	(Shift In)	47	/	79	O	111	o
16	DLE	(Data link escape)	48	0	80	P	112	p
17	DC1	(Device control 1)	49	1	81	Q	113	q
18	DC2	(Device control 2)	50	2	82	R	114	r
19	DC3	(Device control 3)	51	3	83	S	115	s
20	DC4	(Device control 4)	52	4	84	T	116	t
21	NAK	(Negative acknowl.)	53	5	85	U	117	u
22	SYN	(Synchronous idle)	54	6	86	V	118	v
23	ETB	(End of trans. block)	55	7	87	W	119	w
24	CAN	(Cancel)	56	8	88	X	120	x
25	EM	(End of medium)	57	9	89	Y	121	y
26	SUB	(Substitute)	58	:	90	Z	122	z
27	ESC	(Escape)	59	;	91	[	123	{
28	FS	(File separator)	60	<	92	\	124	
29	GS	(Group separator)	61	=	93	]	125	}
30	RS	(Record separator)	62	>	94	^	126	~
31	US	(Unit separator)	63	?	95	_		
127	DEL	(Delete)						
128	Ç		160	à		192	À	
129	ü		161	á		193	Á	
130	é		162	â		194	Â	
131	â		163	ã		195	Ã	
132	ä		164	ä		196	Ä	
133	å		165	å		197	Å	
134	ä		166	ä		198	Ä	
135	ç		167	ç		199	Ç	
136	è		168	è		200	È	
137	é		169	é		201	É	
138	ê		170	ê		202	Ê	
139	ï		171	ï		203	Ï	
140	î		172	î		204	Î	
141	í		173	í		205	Í	
142	Ä		174	«		206	»	
143	Å		175	»		207	»	
144	É		176	»		208	»	
145	æ		177	»		209	»	
146	Æ		178	»		210	»	
147	ö		179	»		211	»	
148	ö		180	»		212	»	
149	ö		181	»		213	»	
150	ü		182	»		214	»	
151	ü		183	»		215	»	
152	ÿ		184	»		216	»	
153	Ö		185	»		217	»	
154	Ü		186	»		218	»	
155	ø		187	»		219	»	
156	£		188	»		220	»	
157	Ø		189	»		221	»	
158	×		190	»		222	»	
159	f		191	»		223	»	
						224	Ó	
						225	Ô	
						226	Õ	
						227	Ö	
						228	Ø	
						229	Ù	
						230	Ú	
						231	Û	
						232	Ü	
						233	Ý	
						234	Þ	
						235	Ë	
						236	Ï	
						237	Ñ	
						238	Ò	
						239	Ó	
						240	Ô	
						241	Õ	
						242	Ö	
						243	Ø	
						244	Ù	
						245	Ú	
						246	Û	
						247	Ü	
						248	Ý	
						249	Þ	
						250	Ë	
						251	Ï	
						252	Ñ	
						253	Ò	
						254	Ó	
						255	Ü	

ASCII Tablosu

SUBÜ - Sakarya MYO

9

Bilgisayar Programcılığı

9 8 7 6 5 4 3 2 1 0 Hane Sayısı

1001100101 İkili sistemdeki sayı

1x2⁰= 1 (1x1)

0x2¹= 0 (0x2)

1x2²= 4 (1x2x2)

0x2³= 0 (0x2x2x2)

0x2⁴= 0 (0x2x2x2x2)

1x2⁵= 32 (1x2x2x2x2x2)

1x2⁶= 64 (1x2x2x2x2x2x2)

0x2⁷= 0 (0x2x2x2x2x2x2x2)

0x2⁸= 0 (0x2x2x2x2x2x2x2x2)

1x2⁹= 512 (1x2x2x2x2x2x2x2x2x2)

613 Onlu sistemdeki sayı

Binary → Decimal Dönüşümü

SUBÜ - Sakarya MYO

10

Bilgisayar Programcılığı

- *Algoritma Geliştirme ve Programlamaya Giriş*, Dr. F. Vatansever, 7. Baskı, Seçkin Yay. 2009-Ankara
- <http://www.bilgimanya.com/harflerin-bit-degerleri-karsiligi-nelerdir/>
- <https://www.rapidtables.com/code/text/ascii-table.html>
- *Algoritma ve C# Programlama*, Erhan ARI, 2. Baskı, Seçkin Yay. 2015-Ankara

Kaynaklar